

Underlag för budget 2026 med inriktning för 2027 och 2028 för kommunstyrelsen

Innehållsförteckning

- 1 Strategisk inriktning..... 3**
- 2 Lokala utvecklingsbehov..... 4**
- 3 Planeringsförutsättningar för nämndens verksamhetsområden 5**
  - 3.1 Utbildning, omsorg och annan välfärd.....5
  - 3.2 Stadsutveckling, bostadsbyggande och infrastruktur 6
  - 3.3 Miljö och klimat.....7
  - 3.4 Brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete.....8
  - 3.5 Säkerhet och civil beredskap.....9
  - 3.6 Näringslivsfrämjande arbete 10
  - 3.7 Ekonomistyrning och inköp 10
  - 3.8 Styrning av investeringsprojekt.....11
  - 3.9 Lokalförsörjning.....11
  - 3.10 Kvalitetsutveckling, innovationer och digitalisering 12
  - 3.11 Personalstrategiskt arbete och kompetensförsörjning 13
  - 3.12 Strategisk kommunikation och omvärldsrelationer.....14
- 4 Sammanfattande ekonomisk analys..... 14**
  - 4.1 Drift.....14
  - 4.2 Investeringar.....15
  - 4.3 Verksamhetsprojekt 15
    - 4.3.1 Framtidssäkring LISA.....15
    - 4.3.2 Framtidssäkring av ekonomi- och inköpssystem.....15
    - 4.3.3 Sociala system.....16
    - 4.3.4 GSIT3 16
    - 4.3.5 SIKT2 16
    - 4.3.6 Smart stad och kvalitetsprogrammet.....17
- 5 Lokalförsörjningsplan..... 17**
- 6 Övriga redovisningar 18**
  - 6.1 Demokrati.....18

1 Strategisk inriktning

För att möta behovet av välfärd, bostäder och andra investeringar samt en snabbare klimatomställning och minskad sårbarhet i förhållande till olika omvärldsfaktorer krävs prioriteringar, utvecklingsarbete och effektivt samarbete inom staden och externt. Kommunstyrelsen främjar detta genom styrning, uppföljning och utveckling av staden, dess verksamhet och ekonomi.

De strategiska prioriteringar som redovisas kortfattat nedan utvecklas i avsnitt 3. De handlar i hög grad om ett redan pågående arbete med att stärka och vidareutveckla styrning, stöd, rådgivning, ledning och samordning samt med att effektivisera arbetssätt och verktyg för olika processer. I ärendet redogörs för utmaningar och behov av förflyttning utifrån bland annat demografi och lagförändringar som väntas påverka verksamhet och ekonomi. Samtliga prioriteringar bedöms bidra till kommunfullmäktiges inriktningsmål under planeringsperioden och till stadens vision på sikt. Prioriteringarna är också i linje med målen i Agenda 2030 och utvecklingen av stadens arbete för social, ekonomisk och ekologisk hållbarhet.

Utöver satsningarna nedan ska flera nya och reviderade stadsövergripande styrdokument implementeras. Ytterligare styrdokument är under framtagande och som – förutsatt att erforderliga beslut tas – kommer att innebära ändrade arbetssätt och annan utveckling när de realiserar.

Kommunstyrelsen följer noga det försämrade säkerhetspolitiska läget i omvärlden och den makroekonomiska osäkerheten. Utvecklingen under perioden kan medföra behov av omprioriteringar av planerat arbete.

Den strategiska inriktningen bedöms i nuläget utgöras av bland annat nedanstående prioriteringar. Dessa innebär att

- planera och förbereda stadens omställning utifrån den nya socialtjänstlagen, samt erbjuda stöd och utbildning under omställningsarbetet
- utveckla styrningen och skapa bättre förutsättningar för ett jämlikt Stockholm och en sammanhållen stad genom att prioritera ytterstaden och dess fokusområden avseende bland annat trygghet, stadsutveckling och näringslivsutveckling
- stärka arbetet för en långsiktigt hållbar energi-, el- och transportförsörjning och därigenom nå en högre totalförsvarsförmåga, resiliens och upprätthållande av samhällsviktiga funktioner samt en minskad klimatpåverkan
- utveckla stadens klimatanpassningsarbete
- leda implementeringen av stadens nya miljöprogram och klimathandlingsplan
- samordna arbetet med att nå målen om ökad grönska och stärkt biologisk mångfald samt mer skyddad natur
- bidra till en förändring av styrmedel och regelverk, ökad samverkan och extern finansiering inom miljö- och klimatområdet samt stärka stadens förmåga att upphandla hållbart
- utveckla det strategiska arbetet kring mat och måltider samt livsmedelsberedskap

- säkerställa att stadens trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete utgår från lokala lägesbilder och en strukturerad process med orsaksanalyser, riktade åtgärder och kontinuerliga uppföljningar
- stödja nämnder och bolagsstyrelser i arbetet mot välfärdsbrott och otillåten påverkan – prioriterade utvecklingsområden är bland annat ökad kunskap, informationsdelning samt fler fördjupade uppföljningar
- utveckla arbetet med civil beredskap i hög takt inklusive arbetet inom stadens sektorsorganisation för civil beredskap, kompetensförstärkningar kommer att krävas
- stärka kommunstyrelsens arbete med personsäkerhet utifrån ny lagstiftning
- utveckla stadens it-säkerhetsarkitektur
- stärka det lokala näringslivsarbetet samt förbättra samordning, informationsdelning och digitalisering inom stadens myndighetsutövning och tillsyn
- utveckla stadens uppföljning och ekonomistyrning och öka samverkan inom kommunkoncernen för att säkerställa fortsatt långsiktigt hållbara finanser
- säkerställa hög kvalitet på stadens investeringskalkyler och analyser av långsiktiga ekonomiska konsekvenser
- utveckla stadens äldreboendeplanering och planering av pedagogiska lokaler för att möta den demografiska utvecklingen och nå en hållbar ekonomisk utveckling
- stärka förutsättningarna inom staden för ökad kvalitet och resurseffektivitet genom digitalisering och innovationer
- intensifiera arbetet med insatser för att behålla medarbetare, säkerställa kompetens och möjliggöra yrkesväxling samt omställning
- ha fortsatt fokus på heltid som norm, minimera arbetad tid som utförs av timavlönade samt systematiskt arbete med friskfaktorer och hållbara chefsupdrag
- stärka den strategiska samordningen av nämnder och bolagsstyrelser för en sammanhållen, resurseffektiv, tydlig och tillgänglig kommunikation som bygger förtroende och tillit
- bedriva ett fortsatt aktivt bevaknings- och påverkansarbete med fokus på EU:s lagstiftning med hög påverkan på staden samt policyutveckling relaterad till konkurrenskraft
- utveckla stödet till nämnder och bolagsstyrelser i att väsentligt öka sin finansiering från EU:s fonder och program
- fortsätta satsningen på juridisk rådgivning till stadens alla verksamheter utifrån ny lagstiftning samt ha fortsatt bevakning inom dataskydd och AI.

2 Lokala utvecklingsbehov

Stadens övergripande mål om en sammanhållen stad handlar om att minska segregation och ojämlikhet inom staden. En del i detta arbete är att lokala utvecklingsbehov ska synliggöras och strategiska prioriteringar ska tas fram av stadsdelsnämnder, facknämnder och bolagsstyrelser i samverkan med varandra inom ramen för arbetet med underlag till budget.

En annan del i arbetet är att stadens nämnder och bolagsstyrelser ska fokusera på stadens fokusområden vilket innebär en prioritering och förväntan om utökad samverkan och samordning riktat mot de geografiska områdena. Det finns en tydlig koppling mellan dessa två processer.

En viktig del för kommunstyrelsen i arbetet med lokala utvecklingsbehov är att tillhandahålla stadsövergripande forum för erfarenhetsutbyte och analyser samt statistiska underlag. Kommunstyrelsen ansvarar också för att de förändrade arbetssätten följs upp och utvärderas.

3 Planeringsförutsättningar för nämndens verksamhetsområden

3.1 Utbildning, omsorg och annan välfärd

Under perioden behöver förskolans kompensatoriska och språkutvecklande arbete fortsatt utvecklas för att stärka framtidsförutsättningarna för alla stadens barn. Kommunstyrelsen stödjer nämnderna i detta arbete. Genom tidiga insatser, språkutvecklande arbete och kunskapshöjande insatser skapas bättre möjligheter på arbetsmarknaden, samtidigt som förutsättningarna för en god hälsa ökar. Förbättrade skolresultat minskar även risken för ekonomisk, social och politisk marginalisering, utanförskap och kriminalitet. Ett fortsatt arbete för att öka andelen elever som tar sig vidare till gymnasieskolan och därefter tar sin gymnasieexamen är prioriterat.

Barn- och elevantalsminskningen är utmanande för lokalplaneringen. Kommunstyrelsen behöver därför fortsatt följa utvecklingen och stödja i arbetet för en effektiv lokalplanering. Se även avsnitt 3.9 Lokalförsörjning.

Kommunstyrelsen ska stödja nämnderna i arbetet med att se till att stockholmarna snabbt och enkelt ges de insatser och det stöd och skydd de har rätt till oavsett var i staden de bor. Under planeringsperioden behöver stadens socialtjänst förberedas inför en ny socialtjänstlag som träder i kraft i juli 2025, vilken kommer att innebära ett flerårigt omställningsarbete. I förberedelserna ingår att ta fram förslag på en gemensam definition och modell för en första linjens socialtjänst och på vilka insatser som bör erbjudas lokalt, regionalt och centralt. Stadens socialtjänst ska även förberedas för ett ökat fokus på tillgänglighet, förebyggande perspektiv och kunskapsbaserade insatser. Kommunstyrelsen ska tillhandahålla juridisk rådgivning, stöd och utbildning utifrån behov till de medarbetare i staden som arbetar med socialtjänstens frågor.

Arbetet med att utveckla äldreomsorgen med utgångspunkt i den prognostiserade ökningen av andelen äldre i befolkningen fortsätter. Det handlar om både boendeplanering, kompetensförsörjning och att utveckla det hälsofrämjande arbetet (se även avsnitt 3.9 om lokalförsörjning respektive 3.11 om kompetensförsörjning). Samverkan med regionen i en omställning till en god och nära vård intensifieras.

Under senare år har antalet LVU-ärenden ökat kraftigt och förväntas fortsätta att öka i omfattning. Ett stort antal statliga utredningar pågår inom såväl det sociala området som skolområdet, vilket innebär att kommunstyrelsen behöver bevaka och ha beredskap för att ge juridiskt stöd rörande ett flertal kommande lagändringar som berör stadens verksamheter

under perioden. Det gäller exempelvis de statliga utredningarna Stärkt barnrättsperspektiv i LVU och Valfärdsteknik inom socialtjänsten och verksamhet enligt LSS.

Kostnaderna för placeringar av barn och unga fortsätter att öka. Kommunstyrelsen ska därför fortsatt följa hur kostnadsutvecklingen påverkar såväl nämndernas som stadens ekonomi.

Under planeringsperioden ska ungas möjligheter till en meningsfull fritid förbättras genom att stadens öppna fritidsverksamheter och fritidsklubbar utvecklas så att fler barn och unga hittar till verksamheterna och möter en verksamhet med hög kvalitet. Stadens sommarkolloverksamhet ska utvecklas så att den når fler ur de prioriterade målgrupperna.

Samverkan med civilsamhälle och stöd till föreningar är viktigt för att nå stadens mål om ett Stockholm för alla. Kommunstyrelsen kommer att arbeta för att Stockholm ska ha Sveriges bästa föreningsklimat, exempelvis genom att vara delaktig i upphandling och implementering av ett gemensamt ansökningssystem för stadsdelsnämndernas föreningsstöd.

I spåren av lågkonjunkturen har antalet stockholmare som är inskrivna som arbetslösa stigit. Arbetslösheten har ökat mer i Stockholm än riksgenomsnittet. Den svaga konjunkturen och den ökande arbetslösheten leder till att antalet långtidsarbetslösa ökar. Återhämtningen på arbetsmarknaden väntas dröja till 2026. Utbildning har fått en allt större betydelse för att människor ska kunna etablera sig på arbetsmarknaden och de som inte har gymnasieutbildning får allt svårare att få ett arbete. Kommunstyrelsen arbetar tillsammans med arbetsmarknadsnämnden för att öka antalet elever inom bristyrkesutbildningar. Stadens satsning på feriejobb ska bidra till att skillnaderna mellan ungdomar i Stockholm minskar och att individens förutsättningar är samma oberoende av var i staden man bor och går i skolan.

3.2 Stadsutveckling, bostadsbyggande och infrastruktur

Stadsutvecklingen är ett verktyg för att bygga samman staden och bidra till ökad jämlikhet och minskad segregation. Kommunstyrelsen ska under planeringsperioden prioritera arbete för utveckling av stadsutvecklingsprocesserna samt stötta i tillämpningen av stadens nya riktlinjer för markanvisning och i arbetet med en ny översiktsplan. Kommunstyrelsen ska bidra till att öka förutsättningarna för ett jämlikt Stockholm genom att prioritera ytterstaden och dess fokusområden avseende befintliga miljöer, centrum, trygghet, bostäder, kollektivtrafik, teknisk infrastruktur och näringslivsutveckling. Kommunstyrelsen ska även bidra och stötta i arbetet med stadens övergripande mål att minska biltrafiken med 30 procent till 2030.

Senare års nedgång i byggandet till följd av ett försämrat ekonomiskt läge har slagit hårt mot byggsektorn och bostadskonsumenter. Detta har även påverkat stadens investeringsnivåer och skapat ett behov av genomlysning av stadens projektportfölj för stadsutveckling i syfte att prioritera projekt med god genomförandekraft eller som av andra skäl är prioriterade. Genom en tydligare prioritering är ambitionen att nå investeringskontroll och samtidigt stärka förutsättningarna för att nå stadens bostadsmål.

Stadens styrning av bostadsbyggandet behöver säkerställa att prioriteringar görs utifrån genomförbarhet och projekt som bidrar till en socialt hållbar utveckling med en mer jämn fördelning av upplåtelseformer, bostadsstorlekar och en stadsutveckling som skapar mervärde

lokalt. Kommunstyrelsen ska bidra till innovativa lösningar i samverkan med byggbranschen, näringslivet och civilsamhället i syfte att skapa ökad attraktivitet och med det bättre marknadsförutsättningar för stadsutveckling i ytterstaden.

Under perioden fortsätter arbetet rörande befintliga storstadsavtal för kollektivtrafik-investeringar (Stockholms- respektive Sverigeförhandlingen) så att projektens ekonomi och framdrift följer avtalens intentioner. Kommunstyrelsen bevakar att staden fullföljer sitt bostadsåtagande och genomförande av cykelobjekt inom ramen för avtalen.

Kommunstyrelsen ska fortsatt driva stadens intressen så att regional infrastruktur, kollektivtrafik både på spår och på väg samt bytespunkter och terminaler byggs ut i takt med stadsutvecklingen, till exempel Spårväg City till Ropsten.

Det försämrade omvärldsläget samt det förändrade klimat som Stockholm står inför ställer stora krav på stadens förmåga till anpassning och utveckling av stadsutvecklingsprocesserna. Kommunstyrelsen kommer fortsatt stärka arbetet med prioritering av investeringar och stödja strategiska processer och planer för att uppnå en långsiktigt hållbar energi-, el- och transportförsörjning samt högre totalförsvarsförmåga och resiliens. Det främjar såväl stadens jämlikhet och minskad klimatpåverkan som upprätthållandet av samhällsviktiga funktioner. Kommunstyrelsen ska även verka för minskad klimatpåverkan genom att utsläpp vid byggnation pressas ned och därigenom bidra till en långsiktigt hållbar stadsbyggnation.

3.3 Miljö och klimat

Kommunstyrelsen kommer under planeringsperioden stödja genomförandet av och följa upp stadens nya miljöprogram. Ett fortsatt viktigt arbete är att utveckla styrningen. Under 2027 planeras en mer omfattande halvtidsuppföljning av miljöprogrammet. Inom inköpsområdet ligger ett fortsatt fokus på det stadsövergripande arbetet med kategoriteam som bland annat analyserar hållbarhet inom respektive inköpsområde. I miljöprogrammet understryks vikten av kommunikation, delaktighet och engagemang för att klara den genomgripande omställningen. Stadens miljö- och klimatkommunikation behöver utveckla arbetssätt, metoder och kanalval för att nå såväl interna som externa målgrupper. Det krävs även en utvecklad samverkan med näringsliv, akademi och civilsamhälle.

Ett fokus under perioden är ansvaret att leda genomförandet av klimathandlingsplan 2030 och att utveckla organisationen kopplad till de fem omställningsområden som pekas ut i planen. Kommunstyrelsen ansvarar för egen del för området ”Agera för en rättvis och inkluderande omställning” som även innefattar att arbeta för minskad klimatpåverkan från hushållens konsumtion. För att Stockholms stad ska bli klimatpositiv senast år 2030 ska kommunstyrelsen säkerställa att arbetet fortskrider enligt plan med koldioxidavskiljning och lagring.

EU:s strategi för biologisk mångfald och förordningen om restaurering av natur har som syfte att bidra till en kontinuerlig, långsiktig och varaktig återhämtning av biologiskt rik och motståndskraftig natur i hela EU. Kommunstyrelsen planerar att vara aktiv i arbetet med att ta fram en nationell restaureringsplan samt genom att integrera grön infrastruktur och naturbaserade lösningar i stadsplaneringen. Kommunstyrelsen ansvarar för att samordna arbetet med att nå målen om ökad grönska och stärkt biologisk mångfald, som ska uppnås

bland annat genom att de ekologiska sambanden förstärks och fler naturreservat och biotopskyddsområden bildas.

Ett annat utvecklingsområde handlar om mat, bland annat arbetet med livsmedelsberedskap där staden behöver stärka resiliensen och minska sårbarheten för förändringar som kan uppstå i den globala livsmedelsproduktionen på grund av exempelvis ett förändrat klimat eller ett förändrat säkerhetsläge. För att främja en mer hälsosam och hållbar livsmedelskonsumtion bland barn och unga rekommenderar Folkhälsomyndigheten och Livsmedelsverket offentliga verksamheter att ta fram och implementera strategier för en hållbar och hälsofrämjande matmiljö, vilket också blir en uppgift att arbeta vidare med.

Stadens klimatanpassningsarbete fokuserar fortsatt på skyfallshändelser och värmebölja där kommunstyrelsen bidrar med ett stadsövergripande perspektiv. Prioriterade frågor framöver är att åtgärda skyfallsrisker och minska sårbarheten av värmeböljor men även att analysera vad ett nytt normalläge avseende klimatet ställer för krav. Analys av klimatförändringarnas påverkan på sårbara grupper har ett fortsatt fokus. Under 2025 presenterar den statliga klimatanpassningsutredningen sitt betänkande och som sannolikt kommer innehålla författningsförslag som påverkar stadens möjligheter och förutsättningar att arbeta med klimatanpassning av befintlig bebyggelse.

3.4 Brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete

De allvarliga problemen med nätverkskriminalitet, dödligt våld, skjutningar och sprängningar påverkar stadens invånare, besökare och näringsliv både direkt och indirekt. Kriminaliteten blir alltmer gränsöverskridande i sin organisering. Den tar varken hänsyn till geografiska gränser eller fysiska platser, utan sker i en global och digital kontext. Allt yngre barn dras in i kriminalitet. En central inkomstkälla för den kriminella ekonomin är välfärdsbrottslighet som riktas mot kommuner och regioner. Välfärdsbrott är ofta nära sammankopplat med otillåten påverkan som handlar om en påverkan på tjänstepersoner eller förtroendevalda via hot, mutor eller andra påtryckningar. Sammantaget riskerar detta att leda till negativa konsekvenser för stadens ekonomi, verksamheters kvalitet och invånarnas tillit.

Kommunstyrelsen behöver fortsatt säkerställa att stadens trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete utgår från lokala lägesbilder och en strukturerad process med orsaksanalyser, riktade åtgärder och kontinuerliga uppföljningar. I arbetet riktas ett särskilt fokus mot stadens fokusområden genom insatser för att öka tryggheten på bred front. Det finns ett behov av att fortsatt utveckla en systematisk samverkan, både internt och externt, för att möta rådande utmaningar. Samverkan för att förhindra att barn och unga dras in i organiserad brottslighet är särskilt prioriterat.

Kommunstyrelsen ska fortsatt stötta nämnder och bolagsstyrelser vad gäller kunskap om välfärdsbrott och otillåten påverkan generellt samt i arbetet med att förebygga, upptäcka och hantera välfärdsbrott. Relevanta processer i staden där förstärkningar fortsatt behöver ske är inom inköp, tillsyn, hantering och utbetalning av föreningsbidrag samt förvaltning och uthyrning av bostäder och fastigheter. Prioriterade utvecklingsområden är ökad kunskap, dokumentation av avvikelser, intern och extern informationsdelning samt fler fördjupade uppföljningar utifrån genomförda riskanalyser och fler polisanmälningar.

En ökande andel av anmälningarna till den stadsgemensamma visselblåsarfunktionen har under senaste året bedömts vara av allmänintresse och bedöms därmed i större utsträckning uppfylla kriterierna i visselblåsarlagen. Eftersom lagstiftningen är ny kommer det ske en praxisutveckling, det är därför viktigt att följa utvecklingen inom området. Kvalificerade ärenden följs upp med berörd förvaltning/bolag. Analyser behöver även fortsatt göras på en mer samlad nivå i syfte att identifiera och omhänderta eventuella utvecklingsområden på aggregerad nivå för staden som helhet.

Även arbetet mot våldsbejakande extremism är prioriterat. Centralt är att kontinuerligt följa hur extremistmiljöerna och vägarna till radikalisering förändras. Aktuella exempel är det hot som kommer från ensamagerande gärningspersoner och från extremism i online-miljöer. Kommunstyrelsen fortsätter att säkerställa att stadens verksamheter har adekvat kunskap och ändamålsenliga verktyg i arbetet genom kompetensutveckling.

3.5 Säkerhet och civil beredskap

Arbetet med civil beredskap behöver de kommande åren utvecklas i hög takt i syfte att skapa motståndskraft och hantera de utmaningar som följer av det försämrade och osäkra säkerhetspolitiska omvärldsläget. Kommunstyrelsen ska vara pådrivande och stödjande i arbetet och en inramande och ambitionssättande strategi för civil beredskap tas fram. Arbetet inom stadens sektorsorganisation för civil beredskap ska under perioden ha fokus på att skapa goda förutsättningar för ett samordnat och ändamålsenligt planeringsarbete.

Kommunstyrelsen ska även, som del i stadens civila beredskap, utveckla organisationens förmåga att samordnat informera allmänheten om sådana omständigheter som bedöms vara av grundläggande betydelse för människors liv eller hälsa.

De kommande åren väntas omfattande lagstiftning inom området träda ikraft efter att flera statliga utredningar presenterat förslag med stor påverkan på och tillkommande uppgifter för kommunal verksamhet. Det gäller bland annat försörjningsberedskap, personalförsörjning och befolkningsskydd. Ett starkare fokus på personalsäkerhet kopplat till säkerhetskänslig verksamhet kommer att medföra en ökad administrativ hantering. Även den övergripande lagstiftning som styr kommunernas arbete med krisberedskap och civilt försvar görs om och väntas träda ikraft under planeringsperioden. Beredskapshöjande satsningar samt kompetensförstärkningar kommer att krävas för att kunna planera för och upprätthålla den samhällsviktiga verksamheten även när den utsätts för svåra prövningar.

Ett annat utvecklingsområde under de kommande åren är psykologiskt försvar, ett särskilt beredskapsområde som syftar till att samhället ska ha en stark förmåga att identifiera och stå emot otillbörlig informationspåverkan och annan vilseledande information som riktas mot Sverige och Stockholm i syfte att påverka beslut, uppfattningar eller beteenden.

En ny lag träder ikraft under 2025 som ställer ökade krav på kommunstyrelsens arbete med personsäkerhet, inklusive säkerheten för vissa förtroendevalda. Även valet 2026 medför ett utökat personsäkerhetsarbete.

Säkerhetsprogrammet är vägledande för arbetet och genomförande av utbildning, övning och fortsatt utveckling av stadens risk- och sårbarhetsprocess är viktiga hörnstenar i arbetet

framåt. I allt säkerhets- och beredskapsarbete är samverkan med relevanta externa aktörer avgörande för att nå framgång.

EU fortsätter att stärka motståndskraften genom skärpt lagstiftning om cybersäkerhet som bland annat innebär krav på strukturerad och sammanhållen incidenthantering och ökad tillsyn. Cybersäkerhetslagen kommer att kräva fortsatt vidareutveckling av stadens lednings-system för informationssäkerhet och en mer utvecklad it-säkerhetsarkitektur. Sammantaget är informationssäkerhetsarbetet ett långsiktigt arbete som kommer att kräva resurser och stegvisa förändringar av stadens arbetssätt, system, arkitektur, it-plattformar samt it-infrastruktur.

3.6 Näringslivsfrämjande arbete

Stockholm är en globalt attraktiv stad med stark ekonomi och hög livskvalitet. Samtidigt finns utmaningar som påverkar företagsklimatet såsom kompetensbrist, bostadsbrist, internationell konkurrens, otrygghet och ekonomiskt brottslighet. Stadens näringslivsarbete fokuserar på att dels behålla och attrahera företag till Stockholm, dels minska den osunda konkurrensen för att åstadkomma ett bättre företagsklimat.

Utmaningar finns i att tillmötesgå företagets behov av snabb och effektiv service och samtidigt balansera det mot ökad kontroll av befintliga företag och de som vill etablera sig i staden. Utvecklingsarbetet med kunskap och förståelse för företagarnas behov, effektiva och samordnade tillståndsprocesser, ökad tillgänglighet genom digital service och tydlig information behöver fortsätta. Särskilt små företags villkor och utmaningar är viktiga att belysa och värna i stadens stöttande arbete.

Det finns ett behov av att utveckla ett större helhetsperspektiv på näringslivsområdet. En viktig prioritering är att stärka styrningen och samordningen av det lokala näringslivsarbetet.

Samverkan med näringslivet är viktigt för att staden ska kunna nå sina mål om klimatneutralitet och en sammanhållen stad. Staden driver utvecklingen tillsammans med näringslivet inom miljö och klimat, elektrifiering och integration genom tre så kallade pakter och dessa har potential att växla upp och stärka arbetet. Kommunstyrelsen ska stötta i arbetet och behöver bland annat vara behjälpliga i att få till godstransporter via järnväg istället för lastbilar till och från hamnen i Norvik.

3.7 Ekonomistyrning och inköp

Stadens ekonomistyrning behöver ständigt utvecklas för att ge goda förutsättningar för en fortsatt stark välfärd. För att skapa möjligheter till en effektiv ekonomistyrning fortsätter arbetet med att utveckla stadens digitala budget- och prognosverktyg. Dessutom ska en förstudie för att framtidssäkra kommunkoncernens ekonomi- och inköpssystem genomföras.

För att stärka effektiviteten och säkerställa att framtidens krav möts kommer digitalisering, ökad automation och effektivare processer i stadens system fortsatt vara i fokus. Smarta systemlösningar och förbättrade processer minskar det manuella arbetet, ökar noggrannheten och frigör därmed tid för strategiskt arbete. Utöver systemförbättringar läggs fokus på stöd till medarbetare i att använda nya verktyg och arbetssätt, vilket stärker kompetensen och skapar en modern, datadriven och effektiv ekonomiprocess.

Till följd av kommunkoncernens stora investeringsbehov förväntas låneskulden fortsätta öka. Bolagens investeringar är i högre grad än nämndernas lånefinansierade, vilket bidrar till att driva skuldutvecklingen för hela kommunkoncernen. Behovet av samverkan inom koncernen blir därför allt viktigare för att begränsa skuldökningen och fortsatt ha långsiktigt hållbara finanser.

Kommunstyrelsen fortsätter utveckla system, vägledningar, krav och villkor vid upphandling. Under perioden kommer fler inköpskategorier etableras och arbetet med att tillgodose kompetensbehovet inom inköpsorganisationen prioriteras.

Kostnaderna för it förväntas öka under perioden. Dels ökar volymerna och antalet tillämpningar, dels ökar kostnader för licenser, hårdvara och framför allt priset på så kallade molntjänster. Många leverantörer har svårt att leverera integrerade tjänster med kvalitet och följsamhet till lagstiftning. Med hänsyn till outsourcad it-miljö kopplat till situationen i omvärlden behöver staden utveckla sin beställarförmåga.

3.8 Styrning av investeringsprojekt

Stadens investerings- och projektstyrning behöver stärkas för att nå en högre andel projekt som håller beslutad tidplan, budget och kvalitet. Investeringskalkyler i alla skeden samt analyser som beskriver de ekonomiska konsekvenserna på lång sikt avseende driftkostnader och hyror är områden som behöver fortsätta utvecklas. Målsättningen är att långsiktigt och hållbart möta behoven i verksamheten med hänsyn till det ekonomiska läget, lagstiftning och regelverk. Styrningen av exploateringsprojekt ska anpassas för att i högre grad stödja önskad utveckling i hela staden. Parallellt ökar behovet av reinvesteringar i stadens idrotts- och trafikanläggningar. Styrningen behöver därför ha ett ökat fokus på kommunkoncern-övergripande samordning och projekt där det finns förutsättningar att påbörja genomförandet under planeringsperioden.

Forum för erfarenhetsutbyte och kompetensutveckling, styrdokument samt prioriteringsarbetet ska fortsätta utvecklas med syfte att stödja nämnder och bolagsstyrelser i planering, styrning och uppföljning av investeringsverksamheten. Utvecklingen av styrmodellen för stadens investeringsprojekt, SSIP, behöver fortsätta med syfte att effektivisera nyttjandet och skapa koncernövergripande samordning och synergier med övriga verksamhetssystem.

3.9 Lokalförsörjning

Flera utmaningar kommande år inom stadens lokalförsörjning kommer att kräva förändringar i stadens strategiska lokalförsörjningsarbete, styrning och organisation.

Stadens äldreboendeplanering med ett växande behov av nya bostäder och underhållsbehov av befintliga resurser innebär utmaningar i form av ökade kostnader som i sin tur kräver ökat samarbete med gemensamma prioriteringar. Äldreboendeplaneringen behöver utvecklas och det kommer att läggas särskilt fokus på att utveckla planeringsarbetet och stötta nämnderna för att säkerställa en ekonomiskt hållbar utveckling.

Behovet av samt kostnader för pedagogiska lokaler för förskola och skola, såväl befintliga lokaler som nyproduktion, påverkas till följd av den demografiska utvecklingen. Kostnaderna

inom byggbranschen har också ökat som en konsekvens av omvärldsläget och bidrar till höjda hyreskostnader. Utmaningarna med minskat barn- och elevantal och höga byggkostnader ställer höga krav på omställning och justering av stadens planering där kommunstyrelsen behöver stötta nämnderna i omställningsarbetet. Lokalplaneringen behöver anpassas till dessa förändrade förutsättningar för att begränsa kostnadsökningen. Kommunstyrelsen kommer även fokusera på att strategiska lokaler inte avvecklas och sägs upp när barn- och elevantalet sjunker, utan sträva efter att dessa behålls inom staden. Det är även fortsatt nödvändigt att säkra mark för kommande lokalbehov.

Vidareutvecklingen av stadens arbete med behovsanalyser behöver fortsätta. Samverkan mellan nämnderna om lokalbehov, planering och evakueringar är också en förutsättning för att dämpa kostnadsutvecklingen.

3.10 Kvalitetsutveckling, innovationer och digitalisering

Staden fortsätter att driva ett systematiskt kvalitetsarbete och utveckling genom ständiga förbättringar och innovation med möjliggörande av it och digitalisering. Under 2025 tar kommunstyrelsen fram en handlingsplan för smart och uppkopplad stad som bland annat rör data- och informationshantering, AI, IoT och den digitala service staden erbjuder stockholmarna. Liksom andra handlingsplaner kommer realiseringen efter beslut i kommunfullmäktige att kräva förflyttningar under kommande år. I detta fall handlar det om förnyade arbetssätt och modernisering av system, plattformar och infrastruktur, vilket redan påbörjats för digital service.

En utmaning är att ansvaret för utveckling av nya gemensamma digitala lösningar är otydligt. I en tid av kontinuerlig digitalisering – med växande krav på att hantera säkerhetshot, ny lagstiftning och standarder samt på att förbättra användarupplevelsen – ökar behovet av att säkerställa att de digitala stödsystemen är hållbara och ändamålsenliga över tid. Det behövs ett mer samlat grepp kring frågorna och en samordnad modernisering av system, plattformar och infrastruktur. Detta inkluderar översyn av organisation och arbetssätt för förvaltning och utveckling av dessa delar. I stadens arbete med digitalisering behöver även säkerställas att juridisk kompetens finns med i ett tidigt skede för att skapa goda rättsliga förutsättningar inom exempelvis dataskydd. Det gäller särskilt vid komplex digitalisering såsom automatiserat beslutsfattande eller användning av AI och IoT.

Staden ska i sitt digitaliseringsarbete framöver prioritera deltagande i nationella initiativ för att dra nytta av gemensamma lösningar och underlätta samarbete mellan offentliga aktörer.

För att skapa större handlingsutrymme för utveckling samt säkerställa en ändamålsenlig styrning och uppföljning ska kommunstyrelsen erbjuda utbildning, metodutveckling och stöd till stadens chefer avseende innovationsförmåga och förändringsledning. Kommunstyrelsen ska fortsätta att utveckla mötesplatser för samverkan, lärande och erfarenhetsutbyte inom staden, med särskilt fokus på förändringsledning, innovationsdriven utveckling och digitalisering.

Det är viktigt att innovationsarbetet är integrerat i stadens ordinarie styrning och budgetprocess för att säkerställa långsiktig hållbarhet och nytta. För att möjliggöra detta ska

kommunstyrelsen, i nära samverkan med stadens nämnder och bolagsstyrelser, fortsätta identifiera och prioritera strategiska utmaningar. Utifrån dessa utmaningar ska metoder utvecklas och implementeras för att testa, utvärdera och skala upp innovationer, bland annat med hjälp av extern finansiering.

För att säkerställa en ändamålsenlig styrning och uppföljning i hela organisationen genomförs en utvärdering av stadens styrmodell ILS under 2025. Erfarenheter från utvärderingen blir viktiga i fortsatt utveckling av styrningen under planeringsperioden.

Det finns även ett fortsatt behov av att stärka stadens förmåga att ha kontroll över styrning och kostnadsutveckling avseende verksamhetsprojekt. För att åstadkomma detta fortsätter kommunstyrelsen det strategiska arbetet med utbildningar, stöd och nätverk för projektstyrning.

3.11 Personalstrategiskt arbete och kompetensförsörjning

Med allt fler äldre i befolkningen och ett sjunkande barnafödande ändras befolkningsstrukturen och behoven av välfärd påtagligt. Samtidigt ökar andelen personer i arbetsför ålder i mycket liten utsträckning, vilket skapar brist på arbetskraft. Att säkra rätt kompetens är en av välfärdens största utmaningar. Det kommer inte att räcka att enbart rekrytera fler, utan det behövs även nya arbetssätt och att tillvarata och utveckla kompetensen hos de befintliga medarbetarna. Det är därför prioriterat att fortsatt arbeta med insatser för att behålla medarbetare, säkerställa kompetens, ge goda möjligheter till yrkesväxling och omställning samt möjliggöra att medarbetare arbetar längre. Kommunstyrelsen ska stärka och utveckla styrningen och det stadsgemensamma kompetensförsörjningsarbetet för att i ännu högre grad möjliggöra ett systematiskt, effektivt och samordnat arbete inom stadens välfärdsverksamheter.

Avtalsrörelser under perioden kan komma att påverka såväl villkorsfrågor som lönebildning, vilket kan leda till ökade kostnader och behov av prioriteringar.

Arbetet med att skapa goda förutsättningar för ett långt och hållbart arbetsliv för medarbetare och chefer fortsätter. Det sker bland annat genom fortsatt fokus på heltid som norm, minimera arbetad tid som utförs av timavlönade samt systematiskt arbete med friskfaktorer och hållbara chefsuppdrag.

Aktuella utredningar och lagförslag som har påverkan på planeringsperioden gäller bland annat registerkontroller, språkkrav, personalförsörjning inom civila försvaret och omställning till en långsiktigt hållbar socialtjänst (se även avsnitt 3.1 och 3.5). EU:s nya lönetransparensdirektiv som träder i kraft under perioden kommer innebära betydande förändringar i hantering och arbetssätt för staden som arbetsgivare. Dessa utredningar och lagförslag kommer sammantaget att ställa krav på staden som arbetsgivare. För kommunstyrelsens del innebär det både styrande och stödjande insatser.

En analys av hr-systemens leveransmodeller kommer att genomföras då många leverantörer avser att ändra sina leveransmodeller till helhetsåtaganden i molnet och inte längre erbjuda drift i egen regi. Detta kan komma att påverka kommunstyrelsens arbete med upphandlingar och avtal inom området.

Förberedelsearbete för att på sikt möjliggöra en övergång i staden till digitala personalakter fortsätter. Syftet är att uppnå effektivare arbetssätt och kvalitetssäkrat långsiktigt bevarande av personalakterna.

Med kommande periods fokus på utveckling av verksamheten i kombination med pensionsavgångar ökar rekryteringsbehovet för stadsledningskontoret inom områden där konkurrensen om efterfrågad kompetens är hög. Det kommer att ställa krav på kompetensöverföring i samband med att medarbetare slutar samt ökad samverkan mellan verksamhetsområden. Det är fortsatt svårt att rekrytera erfarna/seniora medarbetare inom flera områden då konkurrensen på arbetsmarknaden är stor.

3.12 Strategisk kommunikation och omvärldsrelationer

Det ständiga informationsflödet på fragmenterade plattformar ställer krav på offentliga aktörers förmåga till aktiv, tydlig och tillgänglig kommunikation. Kommunstyrelsen behöver stärka den strategiska samordningen av nämnder och bolagsstyrelser för en sammanhållen och resurseffektiv kommunikation som bygger förtroende och tillit och där resurser nyttjas optimalt.

Kommunstyrelsen ska fortsatt samverka och samarbeta med andra städer för en gemensam stark storstadsröst som bidrar till stadens egen utveckling. Det innebär att verka för att stärka bilden internationellt av Stockholm som en sammanhållen, trygg, innovationsledande, öppen och demokratisk stad med en jämlik välfärd, som går före i klimatomställningen.

Under perioden ligger fokus fortsatt på ett aktivt bevaknings- och påverkansarbete gentemot EU:s lagstiftande arbete för att verka för bästa möjliga förutsättningar för Stockholms bidrag till EU:s konkurrenskraft inom exempelvis klimat och miljö, hållbar mobilitet, cirkulär ekonomi, digitalisering, finansieringsmöjligheter och framtida urban politik. Även områden där EU:s gemensamma inriktning stakas ut såsom utbildning, arbetsmarknad, civil beredskap och sociala frågor är av högsta relevans för kommunstyrelsen att följa.

Som del i arbetet för ekonomisk hållbarhet och en hög utvecklingstakt ska kommunstyrelsen ge stöd till nämnder och bolagsstyrelser i att väsentligt öka sin finansiering från EU:s fonder och program. Parallellt ska kommunstyrelsen påvisa hur staden önskar att EU:s fonder och program förbättras programperioden 2028–2034.

4 Sammanfattande ekonomisk analys

4.1 Drift

Stadens ekonomi är beroende av hur samhällsekonomin utvecklas eftersom finansieringen till största del kommer från skatteintäkter. Enligt Konjunkturinstitutet kvarstår lågkonjunkturen även 2026, bland annat till följd av det osäkra ekonomiska och säkerhetspolitiska läget i omvärlden. Därutöver skulle konsekvenserna av de föreslagna justeringarna av det kommunalekonomiska utjämnningssystemet vara stora för staden om förändringarna av

systemet träder i kraft. De ökade kostnaderna skulle motsvara ett generellt sparbeting om 2,5 procent utslaget på stadens samtliga verksamheter.

Nedanstående budget för perioden 2025–2027 är beslutad av kommunfullmäktige. Budgeten för 2028 är oförändrad jämfört med 2027. Under perioden kan budgetbehovet komma att påverkas av beslut som kommunfullmäktige fattar, varför viss osäkerhet kring resursbehovet finns.

För perioden 2025–2026 finns medel avsatta i central medelsreserv för att genomföra en förstudie för att framtidssäkra kommunkoncernens ekonomi- och inköpssystem. Projektet beräknas pågå enligt plan och medel söks under innevarande budgetår.

Stadsledningskontoret Mnkr	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028
Driftverksamhet				
Kostnader	1 605,5	1 600,6	1 597,9	1 597,9
Intäkter (-)	- 47,6	- 47,6	- 47,6	- 47,6
Netto	1 557,9	1 553,0	1 550,3	1 550,3
Investeringsplan				
Utgifter	3,3	3,3	3,3	3,3
Inkomster	0	0	0	0
Netto	3,3	3,3	3,3	3,3

4.2 Investeringar

Kommunstyrelsens investeringar består främst av utrustning till Stadshusets lokaler. Enligt beslutad plan för 2026–2027 uppgår investeringsbudgeten till 3,3 miljoner kronor per år. Behovet bedöms troligtvis öka under samma period till följd av att ett större antal arbetsplatser ska utrustas i nya lokaler på Hantverkargatan 2 B.

4.3 Verksamhetsprojekt

4.3.1 Framtidssäkring LISA

Arbetet med att framtidssäkra och utveckla stadens egenutvecklade löneadministrativa system fortsätter för att säkra ett stabilt och användarvänligt stöd för stadens verksamheter. Det innebär nödvändig modernisering av LISA bas samt fortsatt utveckling av LISA självservice och omfattar både teknik och arbetssätt i objektförvaltningen samt stöd för stadens verksamheter.

4.3.2 Framtidssäkring av ekonomi- och inköpssystem

Kommunstyrelsen ska genomföra en förstudie under perioden 2025–2026. Förstudien blir vägledande inför fortsatt arbete med att framtidssäkra ekonomi- och inköpssystem inom kommunkoncernen efter 2029. Förstudien omfattar bland annat områden inom juridik,

säkerhet, teknik och marknadsanalys/omvärldsbevakning i syfte att framtidssäkra ett tryggt, stabilt, säkert och effektivt ekonomi- och inköpssystem inom kommunkoncernen.

4.3.3 Sociala system

Den it-nära förvaltningen av objekt Sociala system har i uppdrag att genomföra en teknisk förflyttning och lägga grunden för fortsatt stabilitet och säkerhet i stadens egenutvecklade sociala system. Detta realiseras under perioden 2022–2027 genom utveckling och anpassning av den tekniska plattformen enligt framtagna mållarkitektur. Målsättningen är att handläggare i sociala system får tillgång till ett modernt och användarvänligt gränssnitt som bygger på en tidsenlig och robust it-arkitektur.

Under perioden 2026–2027 är planen att slutföra den etappvisa flytten till den nya tekniska plattformen Paraply2. Parallellt kommer äldre delar av systemet att avvecklas. Andra objektsuppgifter, som rör exempelvis den nya socialtjänstlagen samt upphandling och införande av ett nytt utförarsystem, innebär omfattande samplanering vilket påverkar tidplanen för den tekniska förflyttningen.

4.3.4 GSIT3

Under perioden genomförs upphandlingar av tjänster och utrustning för den digitala arbetsplatsen. Målen är att den digitala arbetsplatsen ska vara en ändamålsenlig tjänst av hög kvalitet som utvecklas i takt med att behoven förändras. Den ska vara ekonomiskt, socialt och miljömässigt hållbar och den ska vara säker och ha en stark förmåga att motstå oönskade händelser.

Parallellt med upphandlingsarbetet pågår arbete kopplat till anpassningar av stadens befintliga system samt planering för avveckling av befintlig leverans och införande av den nya. Inför leveransens införande, troligen 2029, behöver bemanning och kompetens ses över för förvaltningen av de nya avtalen och tjänsterna.

Projektet har beslutat finansiering till och med 2027 men avsatta medel beräknas inte räcka hela 2027. Under 2026 initieras beslut om finansiering för införande, eventuellt leverantörsbyte samt avveckling av nuvarande leverantör för perioden 2027–2029.

4.3.5 SIKT2

Projektet har genom förnyad centralupphandling ersatt de tidigare SIKT-avtalen. Projektet har tecknat avtal inom följande tjänsteområden: systemtjänster (systemdrift, systemförvaltning och utveckling av system), telefoni, licensförsörjning (programvarulicenser och så kallade SAM-tjänster), datakommunikation samt fiberoptiskt nät.

Under 2025 överförs lokala system till systemtjänsteavtalet och ett nytt avrop genomförs av licenspartner. Inom ramen för avsatta medel kommer också en förnyad upphandling av stadens kontaktcenterplattform genomföras under förutsättning att nödvändiga beslut fattas.

Förslag om förlängning av nuvarande finansiering till 2026 är under beredning, i syfte att säkerställa genomförandet av tillkommande uppgifter samt en ordnad avveckling av projektet.

4.3.6 Smart stad och kvalitetsprogrammet

Kommunfullmäktige har i samband med årsredovisningen för 2022 förlängt reservationen av eget kapital avseende Smart stad och kvalitetsprogrammet fram till och med 2027. Inom ramen för denna avsättning bedrivs ett flertal initiativ rörande AI, IoT, utveckling av stadens digitala service för företag och medborgare samt etablering och implementering av en ny gemensam grundplattform för geodata. Nya initiativ som bidrar till kvalitetsprogrammets förhållningssätt beslutas löpande.

Den handlingsplan för smart och uppkopplad stad som ska tas fram kommer – förutsatt att erforderliga beslut tas – kräva förflyttningar under kommande år. Om detta digitaliseringsarbete ska finansieras via denna avsättning kommer resurser behöva tillskjutas och portföljen förlängas.

5 Lokalförsörjningsplan

Lokalförsörjningsplanen är ett styrdokument för respektive nämnds lokalplanering där nämndens kort- och långsiktiga lokalbehov och planerade lokalförändringar presenteras. Nämndernas lokalförsörjningsplaner aggregeras till stadens övergripande lokalresursplan som årligen föreläggs kommunstyrelsen.

5.1 Sammanfattning

Lokalbehovet är förhållandevis konstant över tid. Under 2025–2026 genomförs en omfattande renovering av Hantverkargatan 3 A–C vilket föranleder viss evakuering och omflyttning av verksamheter.

Från och med kvartal 4 2026 sker inhyrning av lokaler på Hantverkargatan 2 B (Kanalhuset).

5.2 Planeringsförutsättningar

Arbetet med att anpassa lokalerna i Stadshuset efter verksamhetens behov pågår löpande för att kunna kombinera funktionalitet med Stadshusets vårdplan och kulturvärde. Det är i dagsläget svårt att anpassa lokalerna i Stadshuset efter verksamhetens behov. Behoven innebär att man behöver installera teknisk utrustning och ljudisolering vilket är en utmaning i och med att Stadshuset är kulturmärkt.

Att förvalta ett skyddsobjekt är ytterligare en aspekt som påverkar planeringsförutsättningarna då det är kostsamt utifrån både ett administrativt och ekonomiskt perspektiv.

5.3 Bedömd hyreskostnadsutveckling

Inhyrning av Hantverkargatan 2 B från och med kvartal 4 2026 innebär en årlig hyreskostnad om cirka 10,1 miljoner kronor från och med första helåret, det vill säga 2027. Det kommer innebära en ökad total hyreskostnad för planeringsperioden.

5.4 Samverkan

I lokalbeståndet finns två receptioner: en dygnet runt-bemannad reception i Stadshuset och en reception på Hantverkargatan 3D under kontorstid. Dessa receptioner används även av andra såsom Stockholms Stadshus AB, revisionskontoret och valnämnden.

5.5 Lokalplanering – ej pedagogisk verksamhet

5.5.1 Nuläge 31 januari 2025

De befintliga lokalerna består av administrativa lokaler, angöringsytor, driftsutrymmen samt restaurangytor. De administrativa ytorna består av kontorslokaler, festvåning, förråd och sammanträdesrum.

5.5.2 Behov och planering av lokaler för år 2026–2033 (första planeringsperioden)

Under 2025–2026 kommer fastighetskontoret att genomföra en omfattande renovering av lokalerna på Hantverkargatan 3 A–C i form av stambyten, dränering och byte av ventilation och övriga driftåtgärder. Detta kommer att medföra att vissa verksamheter knutna till stadsledningskontoret kommer att behöva evakueras till lokaler på Hantverkargatan 3 I–L.

Under planeringsperioden kommer en flytt till Hantverkargatan 2 B att ske och lokalerna på Hantverkargatan 3 I–L att lämnas.

För att få en likställighet gällande fackliga lokaler som finansieras centralt har en översyn av lokalyta och kostnader för lokalerna gjorts. Stadens förvaltningar tillhandahåller utifrån regelverk och samverkansavtal arbetsplatser för det fackliga arbetet. De centralt finansierade lokalerna på Pipersgatan, Gullmarsvägen och Bredholmsgatan har sagts upp. Staden får därmed en likställighet i hanteringen av lokaler som tillhandahålls till de fackliga organisationerna lokalt och centralt. Stadsledningskontoret står fortsatt för kontorsplatser för förbundens Cesam-representanter.

5.5.3 Behov och planering för lokaler år 2034–2045 (andra planeringsperioden)

Inga lokalförändringar är planerade för perioden 2034–2045.

5.6 Övrig information

Ingen övrig information är aktuell.

6 Övriga redovisningar

6.1 Demokrati

Att stärka den lokala demokratin är prioriterat och tilliten och förtroendet för stadens verksamheter behöver öka, bland annat baserat på resultat i medborgarundersökningen och trygghetsmätningen gällande stockholmarnas förtroende för stadsdelsförvaltningen i det område där man bor. Det finns variationer i utfall mellan stadsdelsnämnder och mellan

kvinnor och män. Arbetet för att främja den lokala demokratin behöver fortsätta utvecklas och exempelvis medborgardialoger och medborgarbudget är viktiga sätt att skapa demokratiskt inflytande mellan valen.

Demokratiarbetet är nära kopplat till arbetet för en stad som håller samman med jämlika levnadsvillkor och med att tillgodose alla stockholmares mänskliga rättigheter. Stadens nya program för de mänskliga rättigheterna ska implementeras och kommer – tillsammans med tillhörande handlingsplaner som är under framtagande – ligga till grund för MR-arbetet under planeringsperioden inkluderat arbetet med de nationella minoriteterna.

Kommunstyrelsen bidrar till arbetet genom styrning och uppföljning samt genom att stödja nämnderna och bolagsstyrelserna i deras arbete.